

Quan Reagan morirà

El càncer de còlon que ha afectat Ronald Reagan ha posat sobre la taula la difícil successió al president dels Estats Units, líder indiscutible d'un partit i un govern que no són tan monolòtics com ho sembla.

Vicent PARTAL

A pesar del recalcat cinquanta per cent de possibilitats de salvació que fonts oficials i mitjans de comunicació dels Estats Units esmenten una vegada i una altra, la veritat és que el càncer que s'ha declarat en

el cos de Ronald Reagan, el president més vell de la història dels Estats Units, ha aconseguit crear una situació de nerviositat i incertesa sobre el futur de l'habitant de la Casa Blanca i la seua successió. Setanta-quatre anys d'edat, dues operacions

importants en els darrers quatre anys i el temut càncer de còlon, una malaltia que pateixen 138.000 ciutadans dels Estats Units cada any, dels quals seixanta-mil es moren, són bons motius, indubtablement, per a preocupar-se'n.

Reagan amb George Schultz i Caspar Weinberger

Queden tres anys i mig per a la pròxima convocatòria electoral, un període llarg que l'actual president podria no acabar. Per al vice-president, George Bush, que, atesa l'esmena 25 de la Constitució americana, accediria automàticament a la presidència, en cas de produir-se la mort de Reagan, fins i tot aquesta possibilitat podria ser beneficiosa de cara a les eleccions de 1988, perquè, als Estats Units, presentar-se a la carrera electoral com a president en exercici és un important avantatge. Però no tindria pocs problemes amb el seu partit i el complicat cercle d'heterogenis col·laboradors de què s'ha envoltat el carismàtic vaquer de Tampico. Mantenir unit el partit i trampejar entre les distintes faccions, com ben bé sap fer l'actual president, no serà fàcil per a Bush. I aquesta pot ser una de les claus per a interpretar un futur que la malaltia de Ronald Reagan ha enfosquit ràpidament.

Allò que en diuen reaganisme

Ronald Reagan és incapaç de llegir un informe de més de cinc folis, té com a lectura més elevada el *Seleccions del Reader Digest* i és capaç, com afirmava fa poc un dels seus principals col·laboradors, Michael Deaver, d'adormir-se enmig d'una reunió del seu gabinet.

Són anècdotes que denoten que es tracta d'un personatge amb carisma, capaç de navegar entre les aigües borrascoses de l'Old Great Party republicà, però poc més que això. Idees simplistes sobre tots els problemes que una llarga sèrie de col·laboradors s'encarregaran de posar en solfa. Mort Reagan, podria quedar, per tant, viu —si és que algú el sap

mantenir unit— el reaganisme.

El reaganisme és una complicada màquina centrada en l'hoste de la Casa Blanca, que abraça nivells distints. Hi ha un reaganisme sociològic, creador d'ideologia, i un reaganisme pràctic, instal·lat en el poder.

El primer troba la seua expressió en el que ha estat batejat com «la revolució conservadora», una revolució empentada des d'institucions com la Moral Majority, de Jesse Helms, el Conservative Caucus, la Fundació Heritage o les revistes *Comentary*, *National Review* o *The New Criterion*.

Noms fonamentals d'aquesta trama són el pastor Jerry Falwell, que ha inventat una nova forma d'activisme social i religiós, a través del seu programa televisiu *Old Time Gospel Hour*, o l'entusiasta antifeminista Phillis Schlafly, autora del bloqueig de l'esmena per la igualtat dels drets entre els sexes. Economistes com Robert Mundell o Arthur Laffer, amb les seues doctrines segons les quals és l'oferta i no la demanda el factor dinamitzador de l'economia. George Gilder o el mateix Milton Friedman, són en realitat els dissenyadors de la política econòmica i inclús de la política social de la Casa Blanca. Una política que pretén l'«estat mínim» i la plena llibertat econòmica, a risc de convertir els Estats Units en el país amb el major deute extern del planeta, un estrany privilegi que ja estan a punt d'aconseguir.

Els fills del poder

Però tots aquests grups i persones no fan sinó dissenyar les línies generals d'una política que després

Un poder ple de contradiccions, unit pel liderat de Reagan

George Bush serà el pròxim president si mor Reagan

haurà de posar en pràctica el gabinet de govern amb el suport del partit. I són ells dos els veritables centres de poder. D'un poder ben poc monolític i ple d'esclètxes i contradiccions que, si s'ha mantingut unit i constant, ha estat per l'indiscutible liderat del president.

Perquè el Partit Republicà, en aparença un gran partit unit darrere del seu líder, és una gegantina olla on s'està cuinant, enmig d'una batalla intensa entre centristes, moderats i ultraconservador, el futur dels Estats Units d'Amèrica, i qui sap si del món.

La promesa «revolució conservadora» encara no

s'ha portat a terme amb totes les conseqüències, i això fa que l'ala dreta del partit continue pressionant insistentment per a la seua realització. Aquesta ala dreta, representada, a més de Jerry Falwell i la Moral Majority, per figures «clàssiques» com les dels senadors Barry Goldwater, Orrin Hatch i Jeremiah Denton, no veu amb bons ulls el vice-president, George Bush, alineat entre les files dels *moderats*, junt amb Howard Baker, líder de la majoria en la cambra alta; el senador Robert Dole, president de l'influent comitè d'afers bancaris, i la senadora Nancy Kansensbaum. Tots ells

aspiren a ocupar l'espai tradicional del centre polític que ha definit els republicans, però no s'atreveixen a fer-ho de por de quedar despenjats de l'onada conservadora que ha envaït el partit.

I, de fet, els membres tradicionals de l'opció més tristista del partit que encara mantenen les posicions han quedat relegats a un grup minúscul conegut com els *liberals*, un grup que en la convenció de Dallas de l'any passat semblava un altre partit distint de l'oficial i que s'ha entestat a combatre la política centramericana del president Reagan.

Sobre el paper, per tant, és l'ala més dretana del partit la que està en immillorables condicions per a dirigir la política del partit, però la presidència, en cas de mort de Reagan, recaurà sobre un dels membres del grup moderat, al qual els més intransigents no perdonen que haja estat membre de la Comissió Trilateral. I és ací on hi ha entaulada una de les batalles més importants de la successió: saber quina serà la línia que imprimirà el partit.

Els homes del president

L'altra, sens dubte, s'establirà, connectada amb l'anterior, en els cercles de consellers i col·laboradors íntims del president Reagan. Actualment, hi ha en realitat tres cúpules de poder a l'edifici de l'avinguda de Pennsilvània.

Una personal. La que integren el matrimoni Reagan i un home gris i silenciós de nom Stuart Spencer, autor del descobriment per a la política de l'actual president ara fa vint-i-cinc anys; una segona, integrada pels assessors personals del presi-

Caspar Weinberger, el senyor de la guerra

dent: Ed Meese i el cada dia més influent Donald Reagan, que s'ha convertit en un «president de fet» durant els primers dies de l'hospitalització del president.

I la tercera, i la que segurament serà més vital en el futur, formada pel secretari d'estat, George Schultz i el secretari per a la defensa, Caspar Weinberger, els dos homes —junt amb el director de la CIA, William Casey— amb més poder real a la Casa Blanca, i dos homes generalment enfrontats en els plantejaments.

Després de la dimissió al juny de 1982 del controvertit general Alexander Haig, el paper de *falcó* en la cúpula del govern nord-

americà ha quedat clarament en les mans de Weinberger, un californià de 67 anys, llicenciat en dret per

Harvard, amic personal de Reagan i considerat pel partit com un «true believer» (un veritable creient), en oposició als membres pragmàtics de l'administració.

Amo i senyor del Pentàgon, periodista frustrat i notable anticomunista, Weinberger gaudeix cada dia més de les simpaties del president, el qual es posa sempre de la seua banda en les constants discussions que manté amb el secretari d'estat Shultz.

Aquest, considerat com el *colom* de l'actual administració republicana, substituï Haig, provocant les iras dels sectors més ultradretans del partit, i està molt ben relacionat amb els països àrabs moderats, gràcies al seu antic càrrec al front de la multinacional Betchel.

El fidel de la balança entre ells dos, i serà el que determinarà principalment la marxa dels esdeveniments, té un nom: George Herbert Walker Bush. L'home que serà, a la mort de Reagan, el president dels Estats Units d'Amèrica.

Bush nasqué a Milton (Massachussets), en 1924, i és fill del senador Prescott Bush. Llicenciat en economia per Yale, serví

com a pilot de l'aviació de la marina durant la guerra mundial i forma part del partit des de l'any 1964. Va ser director de la CIA i ambaixador davant l'ONU. Com a responsable del Comitè Republicà Nacional, fou l'encarregat d'anunciar a Richard Nixon que havia de dimitir i és vice-president des del primer mandat de Reagan.

Mal vist per l'ala més dretana del partit, per a Bush serà un gran problema conciliar els interessos del seu sector de moderats amb el dels ultraconservadors majoritaris. Una tasca que Reagan podia fer com a cap indiscutible del partit i una bomba que, a Bush, li podria esclatar en les mans. Tot seria possible: un alleujament de les tensions, si sap implantar el seu domini, o un augment d'aquestes, si es veu obligat a fer moltes concessions als sectors durs del partit. Uns sectors que intentaràn augmentar el poder de Caspar Weinberger, conegut ja com «el senyor de la guerra» i gran aficionat a repetir obsessivament una frase: «els russos pensen que som uns ximples». Això, si mor Reagan, que és —diguem— que diguen— ben fàcil.

Una maledicció índia presagia la mort de Reagan

Cada vint anys, el president dels Estats Units escollit en un any que acabe en zero mor abans d'acabar el seu període de govern.

Tot té el seu origen en una disputa entre les tribus d'Indiana i el que després seria president dels Estats Units, William Henry Harrison. Harrison va ser l'encarregat de combatre els indis en una campanya que acabà amb la batalla del Tàmesi i la reconquesta de

Detroit, ciutat on assassinà el cap Tecumesh.

Un assassinat que no resultà agradable per a les seues tribus, un bruixot de les quals llençà la maledicció quan comprovà que, poc després, Harrison era escollit president: Harrison moriria i amb ell tots els presidents escollits cada vint anys en l'any que acabàs en zero.

A pesar que els historiadors consideren la profecia

de Tecumesh com una fantasia, la realitat és que s'ha complert amb una precisió matemàtica: Harrison va ser escollit en 1840 i morí.

Després moriren Lincoln, en 1860; Garfield, en 1880; McKinley, en 1900; Harding, en 1920; Roosevelt, en 1940, i Kennedy, en 1960.

De continuar la lògica de la llista el següent a morir serà Ronald Reagan, escollit en 1980.